

สภาพและปัญหาการบริหารแหล่งเรียนรู้ในศูนย์การศึกษา
สังกัดหน่วยงานทหารบก จังหวัดลพบุรี

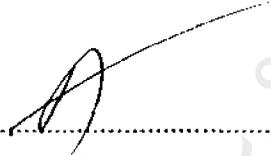
จิตวิจน์ พัฒน์เจริญ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำเนินการตามหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ปีการศึกษา 2551

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

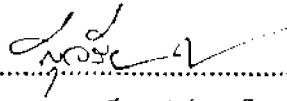
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี อนุมัติวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพและปัญหาการบริหาร
แหล่งเรียนรู้ในศูนย์การศึกษา สังกัดหน่วยงานทหารบก จังหวัดลพบุรี เสนอโดย พันตรีจิตติวัฒน์
พัฒน์เจริญ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา

.....รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบัณฑิตศึกษา
(นายตระกูล จันทสุนทร)

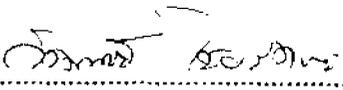
วันที่ 25 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2551

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ดร.เฉลิมชัย หาญกล้า)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุวิทย์ ศิริโกคาภิรมย์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชัยวรรณ หงษ์นาค)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(ดร.วิวัฒน์ชัย ไชยรัตนะ)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	สภาพและปัญหาการบริหารแหล่งเรียนรู้ในศูนย์การศึกษา สังกัดหน่วยงานทหารบก จังหวัดลพบุรี
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวีย์ ศิริโกคาภิรมย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธัชวรรณ หงษ์นาค
ชื่อนักศึกษา	จิตติวัฒน์ พัทฒน์เจริญ
สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา	2551

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารแหล่งเรียนรู้ในศูนย์การศึกษา สังกัดหน่วยงานทหารบก จังหวัดลพบุรี และ 2) เปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารแหล่งเรียนรู้ในศูนย์การศึกษา สังกัดหน่วยงานทหารบก จังหวัดลพบุรี เมื่อจำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และตำแหน่งหน้าที่การปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหาร รองผู้บริหาร ครูผู้สอน เจ้าหน้าที่ และพลทหารกองประจำการ ประจำปีการศึกษา 2550 จำนวน 326 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผ่านการหาค่าความเที่ยงตรงจากผู้เชี่ยวชาญ 5 คน และค่าความเชื่อมั่น 0.937 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ทำการทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติทดสอบที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยใช้วิธีการทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe's method)

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพและปัญหาการบริหารแหล่งเรียนรู้ในศูนย์การศึกษา สังกัดหน่วยงานทหารบก จังหวัดลพบุรี

1.1 สภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ในศูนย์การศึกษา สังกัดหน่วยงานทหารบก จังหวัดลพบุรี ในภาพรวมและทุกรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ 1) ด้านการปรับปรุงและพัฒนา 2) ด้านการวางแผน 3) ด้านการดำเนินงาน และ 4) ด้านการตรวจสอบ

1.2 ปัญหาการบริหารแหล่งเรียนรู้ในศูนย์การศึกษา สังกัดหน่วยงานทหารบก จังหวัดลพบุรี ในภาพรวมและทุกรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ 1) ด้านการดำเนินงาน 2) ด้านการวางแผน 3) ด้านการปรับปรุงและพัฒนา และ 4) ด้านการตรวจสอบ

2. การเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารแหล่งเรียนรู้ในศูนย์การศึกษา สังกัด
หน่วยงานทหารบก จังหวัดลพบุรี จำแนกตามสภาพของของกลุ่มตัวอย่างประชากร
ประกอบด้วย ผู้บริหาร รองผู้บริหาร ครูผู้สอน เจ้าหน้าที่ และพลทหารกองประจำการ

2.1 ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ในศูนย์การศึกษา สังกัด
หน่วยงานทหารบก จังหวัดลพบุรี จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และตำแหน่งหน้าที่การ
ปฏิบัติงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ในขณะที่จำแนกตาม
ประสบการณ์การทำงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามลำดับ

2.2 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารแหล่งเรียนรู้ในศูนย์การศึกษา สังกัด
หน่วยงานทหารบก จังหวัดลพบุรี จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน
และตำแหน่งหน้าที่การปฏิบัติงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ตามลำดับ

Thesis Title   State and Problems of Learning Resource Administration in the
Education Center under the Army Work Unit, Lop Buri Province

Thesis Advisor   Asst. Prof. Suwaree Siriphokapirom
Asst. Prof. Tatchawan Hongnak

Name   Thitiwat Phatcharoen

Concentration   Educational Administration

Academic Year   2008

ABSTRACT

This research aims to 1) study the state and problems of learning resource administration in the education center under the army work unit, Lop Buri Province, and 2) compare the aforementioned state and problems as classified by sex, age education, work experience, and position. The 326 samples employed comprised the directors, subdirectors, teachers, officers, and privates in service to the education center during the 2007 academic year. The instrument used was a questionnaire designed by the researcher with a reliability value of 0.937 and approved by 5 experts. The data was analyzed to calculate percentage, mean ($\bar{X}$), standard deviation, (S.D.), t-test, one-way ANOVA, and the Scheffe's method.

The results of this research indicated that:

1. state and problems of learning resource administration in education center under the army work unit, Lop Buri Province were as follows:

1.1 each individual aspect and overall of the aforementioned state were rated at a moderate level ranging in descending order as follows: 1) improving and developing, 2) planning, 3) acting and 4) checking.

1.2 each individual and overall aspect of the aforementioned problems were rated at a moderate level ranging in descending order as follows: 1) acting, 2) planning, 3) improving and developing, and 4) checking.

2. the comparison of the aforementioned state and problems as classified by the status of the samples comprising directors, subdirectors, teachers, officers, and privates in service of the learning resource were as follows:

2.1 the comparative result of the said state as classified by sex, age, education, job position was of statistically significant difference at a level of .001. When

classified by work experience, it was found to have a statistically significant difference at a level of .05.

2.2 the comparative result of the said problems as classified by sex, age, education, work experience and job position was of statistically significant difference at a level of .001.

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี โดยศึกษาถึงสภาพและปัญหาการบริหารแหล่งเรียนรู้ในศูนย์การศึกษา สังกัดหน่วยงานทหารบก จังหวัดลพบุรี วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณา ความเอาใจใส่ และความช่วยเหลือแนะนำอย่างดียิ่งของอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุวีย์ ศิริโภคภิมย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ธวัชวรรณ หงษ์นาค ที่ให้คำปรึกษาและชี้แนวทางที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัยทุกท่าน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสนาห์ สุขเคหา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล พูลคำ ดร.เฉลิมชัย หาญกล้า ผู้ช่วยศาสตราจารย์วินัย สมมิตร และพันโทชาคริต กมคาย ที่กรุณาให้คำแนะนำและตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบคุณ อาจารย์นิชาภา พัฒน์เจริญ ภรรยาและครอบครัวที่ให้การสนับสนุน และคอยช่วยเหลือเป็นกำลังใจที่สำคัญในการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จสมบูรณ์ คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณแต่ บิดา- มารดา ตลอดจน ครู- อาจารย์ ทุกท่าน

พันตรีจิตติวัฒน์ พัฒน์เจริญ

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายในการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
สมมติฐานในการวิจัย.....	10
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
ความรู้เกี่ยวกับศูนย์การศึกษา.....	12
วัตถุประสงค์/ความมุ่งหมายของศูนย์การศึกษา.....	12
องค์ประกอบของการจัดกระบวนการเรียนรู้.....	12
การจัดระบบโครงสร้างการบริหารภายในศูนย์การศึกษา.....	13
หน้าที่และผู้รับผิดชอบในการบริหารงาน.....	14
แหล่งเรียนรู้ในศูนย์การศึกษา.....	14
หลักการและแนวคิดที่เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้.....	23
ความเป็นมาของแหล่งเรียนรู้.....	23
ความหมายของแหล่งเรียนรู้.....	24
ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้.....	26
หลักการและวัตถุประสงค์ในการจัดแหล่งเรียนรู้.....	28
ประเภทของแหล่งเรียนรู้.....	30
รูปแบบการจัดกิจกรรมและสื่อของแหล่งเรียนรู้.....	32
การศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.....	34
สภาพ / ปัญหาการบริหาร.....	36
ความหมายของการบริหาร.....	36
การบริหารแหล่งเรียนรู้.....	38
สภาพและปัญหา.....	39

	หน้า
บทที่ 2 (ต่อ)	
วงจรเดมिंग (Deming cycle)	41
การบริหารตามแนวคิดของเดมिंग.....	46
ปัญหาการบริหารแหล่งเรียนรู้ ตามวงจรเดมिंग.....	57
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	59
งานวิจัยในประเทศ.....	59
งานวิจัยต่างประเทศ.....	62
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	66
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	66
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	69
การสร้างเครื่องมือในการวิจัย.....	70
การหาคุณภาพเครื่องมือ.....	70
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	70
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	77
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	77
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	77
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	116
ความมุ่งหมายในการวิจัย.....	116
สมมติฐานในการวิจัย.....	116
วิธีดำเนินการวิจัย	116
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	117
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	117
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	117
สรุปผลการวิจัย.....	118
อภิปรายผล.....	126
ข้อเสนอแนะ.....	130

	หน้า
บรรณานุกรม.....	132
ภาคผนวก.....	141
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	142
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	143
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ.....	151
หนังสือขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์.....	156
หนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อในการทำวิทยานิพนธ์.....	157
ประวัติผู้ทำวิทยานิพนธ์.....	169

สารบัญตาราง

		หน้า
ตาราง 1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของในแต่ละศูนย์การศึกษา สังกัด หน่วยงานทหารบก จังหวัดลพบุรี.....	68
ตาราง 2	จำนวนและร้อยละจำแนกตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างประชากร.....	78
ตาราง 3	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ในศูนย์ การศึกษา สังกัดหน่วยงานทหารบก จังหวัดลพบุรี ด้านการวางแผน.....	79
ตาราง 4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ในศูนย์ การศึกษา สังกัดหน่วยงานทหารบก จังหวัดลพบุรี ด้านการดำเนินงาน.....	81
ตาราง 5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ในศูนย์ การศึกษา สังกัดหน่วยงานทหารบก จังหวัดลพบุรี ด้านการตรวจสอบ.....	82
ตาราง 6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ในศูนย์ การศึกษา สังกัดหน่วยงานทหารบก จังหวัดลพบุรี ด้านการปรับปรุงและ พัฒนา.....	83
ตาราง 7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ในศูนย์ การศึกษา สังกัดหน่วยงานทหารบก จังหวัดลพบุรี ในภาพรวม.....	84
ตาราง 8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการบริหารแหล่งเรียนรู้ในศูนย์ การศึกษา สังกัดหน่วยงานทหารบก จังหวัดลพบุรี ด้านการวางแผน.....	85
ตาราง 9	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการบริหารแหล่งเรียนรู้ในศูนย์ การศึกษา สังกัดหน่วยงานทหารบก จังหวัดลพบุรี ด้านการดำเนินงาน.....	86
ตาราง 10	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการบริหารแหล่งเรียนรู้ในศูนย์ การศึกษา สังกัดหน่วยงานทหารบก จังหวัดลพบุรี ด้านการตรวจสอบ.....	87
ตาราง 11	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการบริหารแหล่งเรียนรู้ในศูนย์ การศึกษา สังกัดหน่วยงานทหารบก จังหวัดลพบุรี ด้านการปรับปรุงและ พัฒนา.....	88
ตาราง 12	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการบริหารแหล่งเรียนรู้ในศูนย์ การศึกษา สังกัดหน่วยงานทหารบก จังหวัดลพบุรี ในภาพรวม.....	89
ตาราง 13	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ในศูนย์การศึกษา สังกัดหน่วยงานทหารบก จังหวัดลพบุรี จำแนกตามเพศ.....	90
ตาราง 14	การวิเคราะห์ความแปรปรวนสภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ในศูนย์ การศึกษา สังกัดหน่วยงานทหารบก จังหวัดลพบุรี จำแนกตามอายุ.....	90

	หน้า
ตาราง 29 การวิเคราะห์ความแปรปรวนปัญหาการบริหารแหล่งเรียนรู้ในศูนย์การศึกษา สังกัดหน่วยงานทหารบก จังหวัดลพบุรี จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่การ ปฏิบัติงาน.....	111
ตาราง 30 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของปัญหา การบริหารแหล่งเรียนรู้ในศูนย์ การศึกษา สังกัดหน่วยงานทหารบก จังหวัดลพบุรี จำแนกตามตำแหน่ง หน้าที่การปฏิบัติงาน	113

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรสุพรรณบุรี

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	10
ภาพ 2 โครงสร้างการบริหารภายในศูนย์การศึกษา.....	13
ภาพ 3 วงจรเดมิ่ง (Deming Cycle).....	43
ภาพ 4 วงจรเดมิ่ง สำหรับการบริหารงาน.....	43
ภาพ 5 การทำงานของวงจรเดมิ่ง (PDCA).....	44